

В.ГАВРИЛЮК .

ТІНЬ
є МАНДРІВНИК

WOLOODYMYR HAWRYLIUK

SHADOW AND WANDERER

POEMS

АСОЦІАЦІЯ ДІЯЧІВ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

ВОЛОДИМИР ГАВРИЛЮК

ТІНЬ І МАНДРІВНИК

ВИДАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ
СВОБІД УКРАЇНИ

НЮ ЙОРК — 1969

Редактор Вяч. Давиденко

Обкладинка і ілюстрації Ждана Ласовського

ПОЛЬСКА ДЕРЖАВА

ПОЛЬОВА ДЕРЖАВА

Десь дерево уявне квітне,
рай-дерево з святих казок.
Сміється сонце заповітне
і сходить віщий колосок.

Десь на полях полярних,
де не долинеш без крила,
де сходять засіви безсмертні
снопами чистого стебла,

щасливий засів, він росте
колоссям колосково,
на струни соняшні кладе
ліричний шум шовковий.

Щасливий засів. Поле, лан,
розлогий океан.
Моститься кожен день у травах,
і все це — польова держава.

1937

Е Т Ю Д

Мов вибух ранку, рожа
заквітнула в вікні.
Піднявся прапор рижий
в рожевій вишні.

Із степу вітер заіржав,
упав на трави дзвін,
і відзвук серця ржавий
поніс у просторінь.

* Ти на терезах думки зваж,
який бубнявий гнів
у крапельках роси дрижав
у ярому дзвінкуму гимні.

Будинок мрії, сну межа.
Язык, захоплений в горінні.
За нез'ясованим безмежжям
гаряча ніч днем рине.

Під голубими шатами
рудява рінь в ріці.
Мов овочі каптана,
вогонь камінний у руці.

По тихому ти станеш,
кружляє сонця цирк.
Схиляються важкі жита
над побережжям цим.

Верби й вештання,
і срібнолисті герці.
Закучерявленим шатеном
вже південь розпростерся.

Між лозами, де тища, глянь —
підскакують зелені горобці.
У шатрах тіней сплять
синявих плям гребці.

1936

НОКТЮРН

Геть з чорним реалізмом ночі,
з суворістю нічних годин!
Як мучить сонна невидь очі,
приплів рудих, мов кров, рідин.
Безпредметове рукоділля,
підноси дерев'яні й скло,
і подушок пухке дозвілля,
і ліжко ї спочиву тепло.

1937

З А ПАШНИЙ ДЕНЬ

Пахне день, мов ладан.
Понад полем синій задум.
Причаститься серце владно
п'яним виноградом.

Понад полем вільний
день, надійний. Час недільний.
Одяг зельний, чар весільний,
штах трепетнокрильний.

1937

П Е Р Е Д Г Р О З З Я

Червоний півень на рудій стодолі,
восковість яблук золотава,
бряжчить казан розпеченоого дому,
сухий обряд свій червень править.

Он обважнілі кетяги калини,
циноброю вогню напухлі,
на тлі ультрамаринової сині,
кругліють в хмар вапнистих кужлях.

- Німе, набрякле сонцем передгроззя
тяжить, як мумія шквароті.
По вивертах громів зчорнілим возом
віддалеки десь буря котить.

1938

ПАМ'ЯТИ Б. А. АНТОНИЧА

Сто струмнів весняних
у зелень вікон увіллялось.
Над обріями сон ясний,
але Тебе — не стало.

Шумлять іздаля явори,
сніг сонця сплеться над нами,
та очі молоді закрив
назавжди ти, поет весняний.

І скільки туг, коханок туг
сумує в квітах,
у соняшнім, у золотім меду
Твоєого заповіту!

Антоничівський вечір у вікні.
Хруші над вишнями і кіш подвір'я.
І сумно мислити мені,
що ти зоря уже, не лірик.

Зоря троянд небесних
над шкаralущею землі.
Трояндних двадцятькілька весен,
трояндних двадцятькілька літ.

1938

П Е И З А Ж

Ці хати, мов пляшки з розкоркованим
сонячним пивом.

Скрізь воно по безкраїх полях
у розливах зелених
шумить,

і сердець кришталеві склянки
наливає по вінця
п'янливо,

і збиває в очах
теплі бризки п'янкої, дзвінкої
шуми.

Навантажений сонцем
день, наче мідяний поїзд,
площиною похилюю
в далечінь продуднів.

А зокола збіжжя
і дороги прямі поміж нив,
і вітрів свист вроочистий
над літа різьбою.

1938

ПІД ЛУКОМ СНУ

Глушник на скрипку зоряну наклавши,
гуде будинків камеральний спід.
Каналів дно, бездонне завжди,
під луком сну і сонцевих орбіт

струмус навмання і втихомирено слізить,
щоб вилившись із-під склепінь та арок
в ніч простору, в чорнильну синь,
заквітнути у варіяціях дзвінкої хмари.

1938

НА ГАЛУЗЦІ НОЧІ

Нудна і однотонна музика речей
перепливає крізь аорти, струнами нап'яті.
І родяться у глушині сумних ночей
розгублені слова й невмотивовані поняття.

В'є на галузці ночі чорний птах
порожні гнізда наді мною.
Долівка гнететься, мов звій плахт,
під спогадів камінною стопою.

Працює олівець, нотує шелест слів
і таємницю нерозгадної баляди.
Тільки немає слів. Я лямпу загасив,
але боюся темного нічного масштату.

1938

ТЕМНИ ФАВСТИ

Дим, сухо скрипучи в руці моїй палером,
кільцями вільно випливає в вікон челюсть.
Лиш плеоназмів струмінь крекче без перерви.
Душа заслухалась в підшкірний власний шелест.

Грудки гудків стукачуть в вікна: чорні нетлі
нічного зоряного льоту. Потім павзи.
У жилах вар жаги вариться мов у склі.
Німус ніжна ніч, проходять світом темні Фавсти.

1938

ОСІННІЙ МЕДОКВІТ

На стріці хатній сонце дрімки, дрімки.
За садом чистосиня неба стрімкість.
Надходить осінь, сохне виноград,
біжить кудись тополь над полем ряд.

Як медоквіт, зі стріхи вечір капле.
О, як болить — од росяної краплі,
що впала і розтанула в огні —
земля у перестоялім вині!

1938

СУТУГИЙ СУПОКИЙ

С У Т У Г И Й С У П О К І Й

Струмус нервами сутугий супокій.
Суворі квіти зм'якли на лиці шорсткому,
і в'ються з пристрасних дерев гілки гінкі
над причілком просоленого сонцем дому.
А довкруги дрімуче плаття сяє-дзвонить
серед нудьги потворно стомлених дрімот,
і плине чаплею поважна літня сонність,
мов зір сліпця, за плином непорушних нот.

1938

С А М О Т Н І Й В І З Е Р У Н О К

У вікнах карлуватий сад і небо волохате.
Осінній дощ хлюпоче бляшанками ринв.
Під абажурами фіранок скорчена кімната —
заснулий теплий витвір крадених хвилин.

Ночей і днів урівноважено прості мережі,
самотні візерунки думки і зусиль —
красою тонкою надуману яву бентежать,
на мить спахнувши вогником дзвінким, як біль.

1938

**
*

Біле і чорне каміння на вітах.
В попелі спалений південь.
Небо заливом облизаним світить —
зовсім трошічний квітень.

Тліючий ультрамарин фіолету
спрагу підсилює й дроочить,
стомлене дерево й зілля росте так,
ніби рости не хоче.

СОНЦЕСПІВ ПРО БАГНА

Верби сріблистолускі, мов задри, дряпають небо.
Спокійно піднімається, мов з дна безодні, осінь.
В ріці відбитий білогрудий хмарки лебідь
пливе між очеретяним волоссям.

Ховзькі, як мрія овочу в устах, що завжди прагнуть,
слів ссальця — ти вstromляєш в глибочінь бездонну
[й чорну.

Не водяник, ані русалка — сонцеспів про багна
тревожить супокійну на дні серця фльору.

1938

**

Дерева пограбовано. Загарбано деревам плід.
На ківшах плетених дрімуче сонце спочиває.
Так збувсь провіщаний біблійний заповіт.
Але рука — нестерпна — ще в промінні грас.

Рука важка, робоча мозолями квітне.
Цвіт мозолів гарячий пада на ясне плече,
на тлі дерев, на трав каміння брудно-мідне,
на різкість тіней, татих багряним різцем.

1938

СЛОВ'ЯНСЬКА БАЛКА

Сад обплівсь мохнатими грудьми.
Грубою корою хмар покрилось небо.
Із жертвників звелись дими,
із жертвників потьмареного степу.

Гладко витучені коні й дубові теліги.
Соковиті овочі в міцних міках.
Розвива, як жертву, жовту кригу
схід над сонними вінками хат.

1938

ПІД МІСЯЦЯ ДУКАТОМ

Загубиш власне серце,
чужого не знайдеш.
А чи то місяць серп цей,
стеж.

Тютюн та олівець,
дешевий засіб лірики.
Непевні солодійства вигадки,
кінець.

Чого ще прагнеш? Чола й руки
упали в прірву ночі.
Над дахом дзвонять зорі лунко.
Зорі. Очі.

Брилянти рос холодні
і місяця ріжок.
Дзвінка мелодія безодні
над безумом думок.

Міт зимносиній
у срібній чаші самоти.
Його до дна людині
надхненням слів не вичерпти.

Ніч, мов зубата скриня,
під віком чорноти,
що хтось із неї вийняв
пас литий, золотий.

І тільки ніж щербатий
лежить на дні її,
під місяця дукатом,
проклявши солов'їв.

1938

КОЛИ В ПЕЧЕРАХ СОН

Печери під землею в мушлях і коралях.
Десь б'ються ще рефрени океану.
Русалка сонна, водяник заснулий
бредуть зеленими і синіми півснами.
Коли в печерах сон, космічність
наструнюює глухе праморе,
над нами плинуть води лунатичні,
темноти, срібні місяці, комети й зорі.
Лякліви шуварі співають пісню зорям
й під вербами вгинаються їх струни.
Але пісень тих людям не відтворять
сни місяця, ні хмари білорунні.

1941

У В А Г А Д О Т Е Р Е З

День і ніч зріднились приязним цілунком,
немов божки античні мармурові.
Ляцить навколо пісня солов'їна лунко
у запашній, колоссям заколисаній діброві.

Все глибше й глибше хочеш день вивчати,
вивчати навколоїшність праґнеш ти,
і дня і ночі видатний початок.
Пильніш і правильніш у височінь рости,
рости. Час дня, час ночі, я і ти.

Це майже непомітне, але зrimе
в гущавнику, де квітнуть рими.
І день і золото і сміхобrizний струм,
обтрушує з гілок мідяний шум.

Увага до терез приспішує цю пильність.
Життя, яке в тобі тремтіння невгамовне
усіх знаннів збагнути соки і суцільність
того, що в суті і по суті невисловне!

1942

КОНЦЕРТ ФАВНА
Помпейська фреска

В сутінках синявих
сплять панни блакитні,
я постелю мох їм
з музики і сяєв.

Музи, музика, сокира —
круг моого мистецтва.
А втім, птаство ще зозульне
і лисячі хутра.

Мудрі музи день віщують.
В соняшників малинах
клепле косу ранок.
Золота земля.

Чи весна чи літо,
я горю твоїм лиш знаком,
дерево музичне,
квіте срібляний.

Випиваю соки,
виграю музику,
сковуючи форми
змістом екстатичним.

Сховок тайни
теж збегнув я
поміж лопухами,
між малинами.

1942

ОСТАННЯ ОСІНЬ

1

Вже ранки замислює осінь
задумою синьої хвилі.
На ганку вже жовті коси
виноград обсишає і хилить.

І хвилями ллються води,
і пlesкіт їх в синьому тоні.
І чую холоду дотик
в золотому осінньому дзвоні.

Срібло звучить у повітрі.
Пригадую досвіт і півнів.
Радію багатій паліtri,
мозаїчній цій зливі.

Іду, зупиняю знайомих
і слова їхні й золото листя.
В кіноварі заблуканий промінь,
наче вивів хтось кистю.

2

Ніч сумирно тъмяніє
під скляним оком місяця.

У вікні я.
Десь затасно світиться.

Зелене верхів'я сосни
лягло у синь глибоку.
Ллеться живиця млосно
бурштиновим потоком.

Ніс місяця в вікно ткнувсь,
приплюснувсь до шиби.
Комар на струну
захлипав.

1943

В ГЛУХОМУ ІНТЕРВАЛІ

Шенбрун. Як гарно це звучить! Музика слова.
Картинно це, немов Моріса Швінда штих,
що в антикваріяті, за вікном застиг,
посивілий об'єкт сухої обстанови.

Але приложиши вухо до холодної пустелі,
почуєш тон глибокої віольончелі,
немов з віддалених лунати буде заль,
і пригадаєш звучне Рільке, Гофмансталь.

Тож тихий, скромний стань біля
мертвецької стіни
і слухай, як дрижить концертна заля,
щоб те дрижання непочутої струни
зумів відчути ти в глухому інтервалі.

1944

К А М И Н Ъ

Лише вслухаєшся у себе,
мов камінь, що серед шляхів.
Над ним бездоння неба
і гомони й відгомони вітрів.

Все пролітає мимо, мимо . . .
Все блискавично мчить кудись.
Камінь триває незрушимо.
Камінь, який його девіз?

1944

ТІНЬ І МАНДРІВНИК

ТІНЬ І МАНДРІВНИК

1

Закрий благеньку обкладинку,
схилися над тупим столом
і слухай: десь там над будинком
шумить солом'яне село.

О, цей сухий ямбічний вірш,
чи він когось іще зворушить,
чи пригадає гомін лір,
що полонили наші душі?

Ти очі звів і бачиш гори,
засніжені, німі, суворі.
Враз сонце, мов ясний девіз,
загralо з-поза хмар завіс.

2

Що так над горами шумить?
Приніс до хати ти маленьку мить.
Приніс, поклав її, читав, читав,
питався сам себе: та чи не та?

Так поміж стінами глухими йти
будинків, і не знати і не чути,
що десь шаліють вогняні світи,
і гинуть і щезають в вітря лютім.

У даль затерплий погляд посылати,
і виглядати небудене із-за гір,
з-за темних зворів, де тайтися звір,
із-за лісів stemnіlіх та листатих.

3

Ніч і темноти чорне хутро
твій камінь щільно обтягло.
О, прохолонь на мить немудре,
в злий сон занурене чоло!

Цим обіднілим словником
не висловити безлічі зворушень.
Шумить життя сухим піском,
шумить життя і засипає душі.

На стоптаний нічний хідник
лягає чорна тіні пляма.
Йдуть двоє, тінь і мандрівник,
йдуть в ніч камінними полями.

1945 — 1960

З А П О В І Т Н Е Г А С Л О

1

Занадто зімно тут і непривітно,
хоч за стіною пахне майже квітнем,
і майже фіялковий висне дим
над містом сонним і нудним.

Ні-ні, поезія не те, що у зшитку
напишеш ти, поки заснути.
Вигдніку, поезію дзвінку
не пишуть люди з ніжних нудів.

2

І світлі води рідної криниці,
і ніжні трави рідних нив,
і медяні збіжжя, і паходці живиці,
і в спеці літа тіні бур'янів,
і озеро зелене-синьолице,
і м'ятний дух покошених полів,
і рідні піднебесні птиці,
і за туманом рідний спів,
і вранішні дими, і гук млинів
невже це тільки Рильського мотив?

3

Віддаляються мислі, мислі і слова,
і сниться абсолютна тиша польова.
Сниться гостинний сад і теплі стіни,
волоски фіолет і макові карміни.
Біжать і стежка ї людський слід
за пліт, в збіжжя, в поля, в безмежний світ.

Та враз щось на межі тверде, гранітне
спиняє втечу, гасло заповітне.
За грозами зникає обрісвій пруг,
і сліпне зір і глухне слух.

4

Замкнути ключиком кімнатні двері,
покласти голову на знуджені папери
і бути тільки із самим собою
у скрині скам'янілого спокою.

Немає муз ані святих мадонн,
і до яких тепер молитися ікон?
Кому курити тиміям, кадило?
Ніч. Точка. Темрява безкрила.

1945

ВІДЕНЬ РОКУ 1945

Година п'ята, ранок. Темно,
але яснішають обриси й силуети
дерев, домів,
що досвіт іхні всі прикмети
синявою м'якою оповив.

Клубочиться над станцією дим.
Прожектори снопами світляними
звисають сяєвом блідим
над ним.

О, чорні кам'яниці, о, примари ночі!
О, чорні, о, потворні, о, страшні!
О, найтемніша із емоцій,
об'явлення, заковане в потужнім сні!

Мов лева гриву, так Дунай стовбурчить
кригу.
Дунай пливе карбами водяними,
зриваючись і опадаючи без стриму
у каламутній мішанині глини
й снігу.

Г Л Е Ч Е Р

Тут не ростуть земні, дубові вежі,
рослинна варта соняшникі держав,
ані лопух, буйний рослинний лежень,
не розмежовує дзвінкі збіжжя.

І тут не квітне медова кропива
в затоптаному поросі доріг,
ані будяк рожевий і вродливий
не дражнить жовтих і душних свиріп.

Де та верба, що струнні віти пружить,
сопілка з порохнявої кори,
де та береза, що так вимріяно тужить,
як вітер їй залюблено вторить?

Нема ні ясних лип, ні темних кленів,
ні ясеня, що села в нас красив,
ні шуварів, що ріки в нас зелені
обводять щіткою рослинних грив.

Не грає в вітрі вічноюний явір,
не гнететься вічномолода лоза,
не пахне мед в брунатній гречці навіть,
не брязкають важкі, мов мідь, проса.

Ввійшовши в лісу непролазний морок,
шукай даремно тут міцних грабів.

Тільки смерека, що крихка, мов корок,
подібна до найжених зубів,

розпечена ялиця, що бурштином плаче,
потоки в руслах кам'яних шухляд,
і в хмарі зимній на верху маячить
холодний глечер, геній зимових баляд.

1945

ОСІННЯ АЛЕГОРІЯ

День, вплетений в рубін,
в червону тінь.

Вже осінь близкас вином
чеснот
до наших душ,
до зимних тіл.
Пора.
І золотистими косами
нас марно кличуть в парк
і клен і вільха. В деревах
стара музичність,
мертва гра . . .

Чорнє світло. Тіней синька.
День, наче намогильник,
суворий, холодний,
судцільно
холодно.

Нема жаги в осіннім
мідериті.
Пейзажний медальйон
(якої суті?)
дзвонить морозом
порожніх лон,
закутих в сутінь.

1945

МІДЯНА НІЧ

Нічна земля спочинку хоче, —
не слухати не чути фраз.
І шум рефлексій проти ночі
лягає в ліжку обіч нас.

Ті сни, що ми різьбили палко
їх тінь у практиці сухій,
являють нам лише в кавалках
обірваний фрагмент стихій.

Темнота зимними ковдрами
понакривала всіх. Спимо.
Нам сниться металічний камінь
гори, закутаний у мох.

Галюцинації летять, мов птахи,
у сріблі місяця і зір.
На подушці кошмар комахи
дзвенить, мов мідяних сто лір.

1946

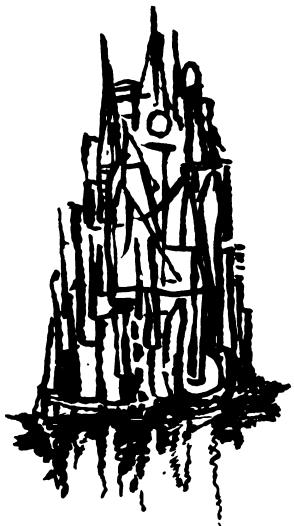
**

Божества у сумерку святому,
ясний сумерк осяває стіни.
Я іду, мов до святині,
до буденного своєого дому.

Ріками садовими пливуть ноктюрни,
дзвонить пісня росяна.
Висип в мармурові урни
попіл соняшного дня.

В скриньку ночі висип квіти,
пахощі і сни розсип.
Камінь голубий у небі світить,
синій вечір до землі прилип.

1946

ПАРИЗКИЙ НОКТЮРН

ПАРИЗЬКИЙ НОКТЮРН

Мов коники стрункі, біжать мостів синкопи
по вугликах вогнів, що хтось незgrabний розгубив.
Спадає срібний, матово-фіолетний попіл
на Сени цинк і традиційних голубів.

„Аля Кар'єр” — вечірня акватинта міста.
Винуться без кінця скляні нитки вітрин
із силуетним орнаментом букіністів
на мапі кам'яній, складній, мов лябірінту.

I „дом”, уквітчаний букетами з інферна
середньовічного, мов дерево химер,
неначе видумав його якийсь Бодлер
в галюцинаціях модерних і майстерних.

1947

В Е Ч И Р В К О С Т Ъ О Л И
С Е Н Ж Е Р М Е Н

(Акварелі з мандрів)

Пісня курантів, капітелі алегоричні
і синьо-жовтий квіт вітражів.
Костьол романський і мелодія фігармонічна.
П'ю сон камінний з різьбленої чаші.

Лоза пілястрів вигнулась в аркуду,
піднявши десь „ад астра”
метафізичний настрій,
мов грана золотого винограду.

Увечері в розети вікон синьо-срібні
меланхолійно всесвіт дзвонить.
Склепління нав стають незглибні
і кров до чаш незримі рани ронять.

Париж 1947

ПРАВОСУДДЯ ДЕРЕВ

Вже не сквилює вигадлива обкладинка,
ні красномовна суста. Без янголів і слів.
Тільки газетної однomanітності машинка
і пам'ять, наче арсенал, що вигорів і стлів.

Колись щасливцями були ми. З янголами
проходжувалися у поетичних снах.
Чорнило, мов вино, троянди в вазах і тюльпани.
Шуміла виплекана в словниках весна.

Кодекс рослинності, написаний на травах
пером вогненних і холодних зір.
В ліричну мову перетворюється право.
Будуть судити нас дуб, граб і осокір.

1947

З Н А К П У Т

Всюдиприсутній біль,
всюдиприсутня втома.
Що діялося у тобі —
пішло у невідоме.

Те, що стояло обіч,
те, що стояло тут,
кладе свій знак на лобі
тобі, знак пут.

Замішайся в юрбу,
„опінію публічну”,
слухай мову сліпу,
глянь на обличчя,

зрозумій, — раптом
хрусне, мов метал,
мережаний гаптом
мрій твоїх ідеал.

Злились слова й думки
в нерозмежоване єдине.
Винуться безконешником рядки,
але виснажуються рими.

Без значення і без толку,
у ніч холодну і дзвінку,
рими сняться, рими
під ковдрами кам'яними.

1947

В ГАРЯЧЦІ НЕБА

Спати. Рот рветься. Вечір,
і мучить настроєвий бісик.
На речі
спадає чорна завіса.

В гарячці неба Божий бій.
Солодкий випар иенюфарів.
Надхнення куриться в тобі
з-за диму сонної сигари.

Ніч.

Вночі творив Джордано Бруно,
Копернік, Кеплер і Шекспір.
Вночі зволожує жагучі вруна
роса, холодний, синтетичний
еліксир

1947

ХОРАЛ СЕРЕД ТЕМНОТИ

Лише поняття в настроях душі
бринять,
лише поняття, два, чотири, п'ять,
напам'ять вивчені, неначе ноти.
Це гра, це твій хорал серед темноти.

1947

З А ПАШНА МОЛИТВА

У вечір моляться рослини,
мигає полумінь малини,
і пахнуть темні зельні вина
у склянці вечорово-синій.

Ростуть рослинні зелам крила,
і зела пахнуть, мов кадила,
і розкривають сонний келих
до мовчазного небосхилу.

Рослинні сни ѹ рослинні соки
у чашах піняться високих.

Учітесь в зел молитви запашної,
горіння в пахощах пори нічної.
Олія ѹ мед у темних зельних слоях.
Христітесь міццю краплі росяної.

1947

ЗОЛОТА СКРИНЬКА

У скриньку тиші золоту
збирай каміння, перли, листя,
і настрій сонця занотуй
ліричною, тонкою кистю.

Хміль у зеленім герці.
Комахи, мов скрипки.
Налилось сонцем серце,
Настрій струнний, п'янкий.

1947

У СІРИХ БУДНЯХ

Нема, не буде, не повернеться у друге
зелена стежка, серце й цвіркуни в житах.
Все віддзвеніло, радість дому,
ясна туга, —
все віддзвеніло голосами у полях.

Уже ми звикнули до буднів шкурних,
до сірої нудьги від сірих стін,
до роль, які ми граємо задурно
в незрозумілій майже простоті.

Абстрактне божество, банальні гимни,
ікон золото-срібний маєстат.
Ми стоїмо ні теплі, ані зимні —
віч-на-віч українського Христа.

1948

П Е Г А С

Крізь строфи, темні строфи безнадійні
буває світлі струмкі забряжчать,
неначе арфи, арфи елегійні
під дотиком мистецького ключа.

Крізь строфи темні,
строфи безнадійні.
І будиться душа і дзвонить
серце,
крізь настрій музики, мов крізь
псальми,
в скупих, понурих, невеселих
терцах,
над заводями соняшних інерцій
і над святинями нічної тьми.
І будиться душа і дзвонить
серце,
і пролітає в блискавицях фраз
крилатий кінь поезії Пегас.

1949

НЕ ВИСЛОВНЕ

Ще трохи і махнеш зневажливо рукою,
і скажеш: „До побачення, амінь!”
Змішаєшся з бульварною юрбою,
щоб видихати кvas кімнатних стін.

Як висловити невисловні драми,
всю велич я скривлений трагізм,
коли слова лише чорнильні плями,
а вірш — тільки фальшивий формалізм?

Поет, чи тільки знуджений гістерик,
питаюся, вп'яливши зір в нічне вікно,
де темінь павутиниться в етері,
і тліс люнатичне порожно.

1950

Р А Н К О В Е

І синя п'янкість
і сонні вулиці.
Ключ ранку
на моїй руці.

Настрій, картина.
Рука з олівцем.
Хочу хвилину
бути мистцем.

Кружляє в саду,
в зеленім меду
балет червоний
панян півоній.

ВЕСНЯНИ АРАБЕСКИ

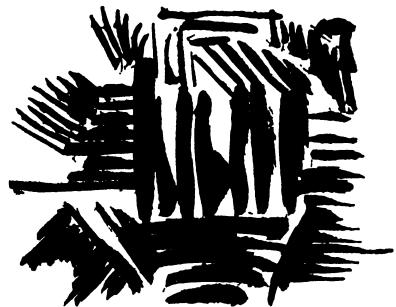
Завіт дерев зелених
навіяв душу пахом,
навіяв свіжі теми
окрилені, мов птахи.

Весни зелена скриня,
багатство в ній казкове,
квітчасте, мов рослина,
і соковите слово.

Це зовсім не глибінь,
лиш мамурова тінь
упала на дорогу,
холодна ї строга.

Синіли, мов у сні,
черешні запашні.
Над віщими полями
вечірній линув гамір.

1950

ТРИПТИХ

ТРИПТИХ

I

Молились Богу, вирощували і плекали хліб,
дітей плодили і розводили жудобу,
і так жили століттями століть,
вростаючи в селянський, свій,
одноманітний побут.

Сто поверхів історії
над нами у віках зросло,
та ми лишилися в просторі
соломою лиш, бур'яном, зелом, селом.

Земля і небо, мов фантома,
нас закружляли в неможливий вир.
І, не збагнувши досі, де ми, хто ми, що ми,
мчим навмання від зір до зір — в ясир.

Хто ще, який Мазепа чи Хмельницький
розгорне вдруге, втретє прapor свій,
поки нова зійде в полях пшениця,
поки помолимося, збувшись мук і війн?

У небо ми вростаєм гущиною
нечесаних і хащуватих стріх.
Ми пахнемо інстинктом, потом, пилом, гноєм
і забобонами релігій прастарих.

У небо ми вростаєм гущиною,
від неба до землі спадаючи назад
рослинною і вузлуватою стіною
у музику, в пісень ліричний сад.

Ми важкоруки, мов ведмеді бурі,
живем в своїх хатах віки й віки.
Буває ладаном наш сон обкурять,
то знов казки розбудять ясні дрижаки.

В Європі притулиться нам нема де.
Лише мелодії, мелодії бринять.
Степовики, селяни ми, якісь сармати.
Хто ми, вкраїнська матня?!

ІІ

Мов штучно виплекана орхідея,
вік відбуяв наджненно і зів'яв.
Протявші мертвовою косою емпіреї,
уліті над снопами так летить зоря.

У що повірити, в які плянети,
в яке добро, в який закон?
Все нижче крок наш безприкметний,
все нижче крок, все нижче тон.

Вже не обманять нам очей букети
квітчастих, різнокольорових фльор.
І не заквітнуть вже поетам
тюльпани сонць, ані троянди зор.

І поетичні не прийдуть прочани
благовістити в простоти піснях
величну правду Божого віншання,
у снах покори, в молитовності постах.

Тільки ростимутъ ці стихійности
обвали
до ще не спізданої висоти.
І жовту землю ще не раз запаласть,
і день і ніч заслонить дим густий.

Простір, заламаний в зіниці ока,
щє буде корчитися нам не раз,
буде гриміти у хаосі грім пророків
в ламаннях звалищ, що розкришить час.

Аж все розкриють челюсті глибокі.
Тільки тоді побачить мужній зір,
неначе за заслоною, майбутні роки.
З'ясується земля, з'ясується простір.

III

Ех, ви, шляхи походів і шляхи ісходів!
Шляхи на схід, на захід, північ і півдні.
Шляхи крізь землі людні й території безлюдні,
шляхи буйного, нездоланного народу.

Скрізь повідбивані сліди незнаних предків,
скрізь повідбивані сліди людей забутих,
скрізь тягнуться історії глухі маршрути,
скрізь записали ми неписані абетки.

Усюди ми були, змагалися й творили,
втиналися в непереможений пра простір,
порозсівали ми усюди наші кості,
могили наші вітрові закурили.

Скрізь під пісками, під снігами скрині
багатства нашого безцінні зложжя.
В своїх льохах замкнули їх земля ворожа
і каземати безіменної пустині.

Нехай і вичерпали із усіх джерел нам воду,
але невичерпанне наше покоління.
Вогненими язиками ще спалахне каміння,
і спалахнуть вогні апостольства свободи.

Нехай ми і розсіялися у природі,
але ми сон вогнистий засіву буйного.
Ми понесем рослинні наші декалоги
брата гостинним у сім'ї народів.

Потужні ми й незламна наша зброя.
Хто доведе, що виснажились наші рудні?
Чи ж не гrimить у надрах наших кліч могутній
пророків мудрих, мужніх мучнів і твердих
героїв?

Сліди віків, сліди, що ми їх протоптали,
колись розкриються, мов руни письм д'недавніх,
і нам поклоняться привітно Партенони славні,
усі стрункі та елегантні катедралі.

1952

Б Е З С О Н Н Я

Високе і напружене безсоння.
Над дахом дому кущ зорі горить.
І дзвонять мушлі в океанах невідомих,
і гуркотять вози на каменях доріг.

Вночі крицеві б'ють відгомони мечів.
Кружляють первнями начала наші темні.
Шумлять у душах нам стеблини земні,
засіяні руками предків-сівачів.

І під квітчастими возами-снами
шляхи камінням місячним ряхтять.
І квітне нам той самий в серці камінь,
що під коліс залізним окуттям.

1952

Е Л Е М Е Н Т И

Такі звичайні речі — камінь і вода.
Шукаєш плястики чи форми.
Як все у світі, маса, густота,
як все у світі, первні неповторні.

Але і в них відбився спазм епох,
вулканів тримт і гуркотіння.
І зеленіс на камінні мох,
і б'є вода об камінь білопінна.

Не треба аналогій і синтез.
Всі гасла скупчені в одному:
дев'ятим валом рине вод протест,
гримить вогонь у тілі кам'яному.

1952

БУРЯ ГАРЯЧОГО ЧАСУ

Гарячий час. Занадто сите було літо.
Гул медоносних бджіл заледве вщух.
Вошина медом соняшним залита,
і стебла зел ждуть свіжого дощу.

Віч-на-віч перед усміхом демонів,
перед зубами срібних блискавиць
роздіджаються електронів міліони
подібні до червоних зоряніх суниць.

Октарами гrimить над містом буря.
Гrimить над містом піяніно хмар.
Розпочинається над містом увертюра,
над містом оперово-настроєна тьма.

Враз темний сміх розтявсь по домі всьому,
нічого не лишаючи у ньому,
тільки скалки танцюючих комах
у вирі і громах.

З музично витончених струн природи
лились мелодії, мов срібно-нотні води.
І наповнявся ними, наче дзбан,
німий фортепіян.

1952

ПІД СКЛЕПІННЯМ ВІЧНОГО СУЗІР'Я

Коли наш шлунок травить пироги чи кашу
і флегма осідає на безсмертний людський пошіл,
в дрімоті ситій, наче на склянім вітражі,
мигочуть привиди замазаних утопій.

Скидає пам'ять зношені گамаші,
і цапки мисль твоя стає тобі на лобі,
неначе ѹ розум ти на ватрані підсмажив,
і десь під шкірою нудьгує кровообіг.

Усе завершено. Спадає кволо темінь.
Густою пряжею затягується ситий світ.
І будяться в душі грізні тремтливі теми,
мов птиці в гніздах чорних верховіть.

Богні плянет клює пташиний думки дзюб.
Летить крізь ніч, оперений фосфорним пір'ям,
незримий телескопам міжплянетний суп
і кряче під склепінням вічного сузір'я.

1953

Б А Л Я Д А П Р О Д І М

Мій дім — тільки буденний храм,
в якому я молюся
моїм лихим богам,
моїм суворим музам,
в якому я не знаю сам,
навіщо я замкнувся
і віддаюсь некорисливим снам.

Мелодія і трави,
мелодія й вітри.
Повторюй неповторне,
відтворюй невідтворне,
і пав'ячі вогненні барви,
лінійну і хвилясту рить,
і те, що біле, й те, що чорне,
і що в тобі горить,
поки сторінку перегорне
мить.
Чому увечері не дзвонить фортеп'яно,
тільки доноситься віконниці
сквірчання,
з вікон винурюються сяйва лямпи,
і ніч буденно клащає ключами?
Листую побуту старий альбом,
потерті і пошарпані світлини.
У вікнах темряви запахнув кльомб,
квітник меланхолійної ультрамарини.

Тут тільки вітер сну
і дні і ночі колихає.
Суворий камінь в бур'янах заснув,
і дім цей бур'янами заростає.

**Холодної віольончелі ночі
я слухаю з тремтінням кам'яним,
коли уста мої шепочуть
молитву за камінний дім.**

1954

БІОЛОГІЧНИЙ МЛИН

Рослинний вітер і рослинні дзвони
хвилюють набризіле сонцем лоно.
Гарячий полудень лле п'янний хміль
в холодний дзбан зеленолистих вільх.

Слова ї рослини, попіл і каміння
роздмелоє біологічний млин.
Суха синтакса буйного горіння
єднає первні всіх співучих глин.

1954

С Т Р О Ф И П Р О Б У Р Ю

Пережиливсь важіль всієї атмосфери,
горять, гаряють електричні зера.
Шум, гуркіт, брязкіт — все змішалось разом,
гнів сонця й ошалілі пилу маси.

Над бурим бруком мокрими квачами
кидає буря злі мазки.
Грізна картина в електричній рамі
звисає з хмар, мов мур важкий.

Мигтить малярська буря вся в
зиг'загах
обрисів вулиць, контурів лиць.
Грають вогні, немов червоні маки, —
і віртуозний нарис маріщ спадає ниць.

1954

К А З К А

З книжок зринає шум
паперів, пер і струн.
І настрій попеліє,
і вже немає мрії.

Вона, мов птах,
була в книжках.
Збагнувши власну силу,
понесла вдалеч крила.
І ось її нема,
і казка вся німа.

1954

Н Е У Я В Н Е

Коли шумить над домом вітер,
люблю думкам давати волю,
на крилах простору летіти
десь ген за незбагненні

виднокола, —
десь, де уявні городи і села,
де розквітають запахущі зела,
дарма, що я не знаю сам,
де те уявно-неуявне — там.

ВЕЧІРНЄ

В Е Ч И Р Н Є

Меланхолійний гомін дзвонів
над містом звечорілим лине.
І в кожнім звуці, в кожнім тоні
дзвенить метал людини.

Світла над дахом моого дому,
під домом морок чорних нір.
Та б'є в склепіння моого дому гомін
ясних завітів, сонць і зір.

1955

ОСІННЯ ЕЛЕГІЯ

Яка глибока осінь,
яка в душі глибінь!
ГоряТЬ, мов жертви, стоси
рослинних поколінь.

І кожне покоління
лишає попіл-слід.
І все це піна, піна
того, що було квіт.

У сріблому намисті,
у золотих вогнях
проходить полем чистим
постать сумно-ясна.

Мов на єдину зустріч,
мов на єдину мить.
А в серці глухо, пусто,
і листя не шумить.

Короткими словами
прощай минулі дні, —
були товаришами
вони тобі й мені.

1955

**

Оживаєш, оживаєш,
думка крилить, мов птах.
Ранок соняшників сяєв,
розімкнув твої уста.

Десь за дверима
шептіт осіннього дня,
але рими, рими
для нього нема.

Спадає рука важка,
і чоло кам'яніє.
Осінь на наших стежках —
холодна летаргія.

Листя крихке, мов скло,
під ногами товчеться на
кусні,
а в душі, в душі тепло
холоне, мерзне, гусне.

1955

Х Т О Т И ?

Назви речей, що безіменні,
нездатні об'явити, хто ти, —
чи ти хорал ясних ектеній,
чи ти елегія темноти?

У зачарованому колі слів
все повертається єдина тема:
чим і якими ми будемо,
коли зеленим листям заростемо
(і ми і трима наших снів)?

Округла куля — земний м'яч
від поштовху якого копуна
мчить по орбітах вічності вона,
навбач чи не навбач?

1955

НА СПОПЕЛІХ ВІВТАРЯХ

Міцний, мов алькоголь, цей поетичний трунок.
Чи то лише фальшива гра,
комусь незнаному надісланий дарунок
вогню на спопеліх вівтарях,
окутий нішою німою мозок,
що виливає хміль зболілої наркози.

О, як змінився вже душі твоєї зміст
в цім гуркоті бездушнім міст,
в цім лябораторійнім лябірінті!
Чи ти не відтиск зайвого блюпринту?
Невже молитва вірності ідеї світла
ще жевріє в тобі непереквітла?

Тільки сухий, потрісканий від мислей мозок,
тільки побляклий, спалений безсонням зір,
що розглядає неймовірний розквіт
містерії життя, крізь письмовий папір.

І тільки скруток тютюновий, стиснутий зубами,
що нищить нюх і забиває смак,
і крізь задимлену та очманілу пам'ять
щось неможливе мариться у снах.

1955

А Т А В І С Т И Ч Н Е

У жилах наших кров пливе рослинна,
у жилах наших плине кров селян, полян.
І їжа наша і душа травинна,
полинний плин, застеблена земля, рілля.

І все це круг застеленого обруском стола,
і все це зачарованість родинна.
Десь за вікном в саду бриняТЬ: бджола,
кобзарська дума і біблійні гимни.

1955

НА РОМАНТИЧНІМ РОЗПУТТІ

Зник Фавст з кокардою комічної краватки,
заглиблений в космічні непорядки, —
готицький і приношений костюм
баляд ліричних і мітичних дум.

I не всміхнеться жадна Гретхен,
жадна Маргарита
без маски, без облуди гіпокрита.
I не шукай романтики розпутті,
ні з Мефістофелем смішних диспут.

Принесиш з вулиць звуглени ноктюрни
в кімнати, повні стлілих чорних урн,
і знаєш, серед безлічі смішних котурнів
смішний також і твій сумний котурн.

1955

**
*

Ніч за дверми зачиненого дому.
Не розімкне баляд кімнатний ключ.
Кімнатами колус сну обруч
по темній обеззвученій соломі.

Той фоліант, що ніч у темряві кімнатній
вине незримо на безсонному чолі,
є може текст недовідомої магабарати,
що під індійським сонцем назавжди зотлів.

Але у космосі не набрано ще досі літер,
щоб написати епос незвіршованих сузір.
І черенки в кратерах вигаслих плянет
час витер,
їм лиш ноктурнами шумить вітрів папір.

1958

Г О Д И Н А Т Р Е Т Я

1

Холодний подув віс з далини нічної.
Година третя, але сну нема.
І молиться римованою грою
думка суха, бентежна і німа.

Римую епос батьківщини Трої.
У кожній римі хаос, жах і тьма,
кайданів дзенькіт, брязкіт зброї,
руїни і кочовиська кошмар.

Заржавлений державний харалуже,
ворожі рими дзвонять нам у душах
з холодної нічної далини.

Немає слова, тільки рими, рими,
вони мечами зводяться грізними
убити навіть вольні наші сни.

2

Досвіт. Свист обережний у тумані.
Пересторога? Гасло? Даний знак?
І йде в століття привидами, снами,
лунає в глибині віків Кончак.

Так, земле рідна, ти за шолом'янем,
за замчищами каганів-князів.
Сниться щось древнє, древнє, полум'яне,
і ось ізнов риплять вози кочовиків.

Й тисячострунна ліра Ярославни
в скитальських душах, мов псалом, звучить.
І коні вершників в каяльських плавнях
іржуть крізь стоголосу слова мідь.

1958

У Т Е М Р Я В І

Густих дерев зеленолисті гнізда
пахнуть у масі кам'яного міста.

Ніч пахне травами бульварів,
відсвіжених пахким дощем,
і випарів пір'ясті хмари
мчаться, мов злі примари,
розірваним, розкошланим ключем.

Лунає у вогкій темряві ночі
голос м'який, співучий, жіночий.
Колує прожектор над містом нічним
обручем світляним.

Стань на коліна, молися
в безмов'ї кімнати
за патину мурів
і похмуруість плякатів.

1958

ПІДОЙМА СОНЦЯ

Налив зелені кужлі ароматом парку,
весни і літа ароматичний пах.
І хилитається підойма сонця п'янко,
земля і зелень і зелений птах.

Пересіває синє сито злоті помаранчі.
І брук не брук, і парк не парк,
лиш кольоритні танці.
І плине птахова ріка в заобрісвий океан,
і пахне винами й медами ресторан.

Колись повернеться назад величність непонура,
фасад освітлених святынь, божественні контури,
і буде знов весела церква і веселий стадіон,
і знов матерію і дух незримий злучить телефон.

1959

А В Т Е Н Т И Ч Н Е

1

В закутину серця втискається вечір.
На тишу вулиць
 упав брутальний крик.
Сумно. Того ніхто не заперечить.
Небо, неначе замовкливий голосник.

І тільки шумить нервово
там, де замкнувся овид, —
міста таємний збірник.

2

Сонце одноокою коброю
повзе за лінію обрію,
за пас горбів лісних,
за темні земні бур'яни.
І все, що здавалося ясним,
похмурніє і гасне.

3

Ходжу сюдою, ходжу тудою,
розмовляю з нудьгою.
Нудьга німа.
Гараж. Ніч. Тьма.
На небі темні хмар плями:
небо грозить дощами.

1960

ЛІРИЧНИЙ ПІДСУМОК

Минувся час дозвілля золотого,
шалених ігор барокковий час.
Лишивсь загальний сумаричний
спогад,
сповитий мітологією фраз.

Картини, образи, бліді малюнки.
Видив топографічний маскарад,
стереотип із відтиском
ліричного цілунку,
якийсь едемський сад,
біблійний Аарат.

1960

С М I Ш Н И Й В А Н Д А Л

Вітер квітневий, палкий, рвачкий.
Усе розкидає, розхитує, валить.
Крутежами вирує, виводить танки,
роздризує вод блискавичні
скалки.

Жменями сипле дзвінкі мідяки,
упирається в мури, шарпає дротами,
шматує-роздирає паперові реклами,
прикидається зопалу, з юного
шалу
смішним і жорстоким вандалом.

1960

ПРОЩАННЯ З ОСІННЮ

В сухій осінній гамі барв
меркне вечірня панорама парку.
Крихтами золотими, мов мед і жар,
художня догоряє яркість.

Тъмна вода озер
заросла осокою,
ковтнула місячний побляклий серп
безднено скляною.

Ось павуки темнот
снують уже печерний настрій.
Останній мережт, мов клейнод,
упав, прощай красо квітчаста!

1961

Ш Е Х Е Р Е З А Д А

Я п'ю із ностальгічних джерел
напої слів і снів завмерлих,
що, наче рож розквітла червінь,
вливаються мені у стлілі нерви.

О, хміль щасливого припливу,
о, молитовність настроєва,
хай сниться осяйний твій задум,
тиха-нічна Шехерезадо!

1961

ЗА МУРОМ СНУ

З А М У Р О М С Н У

Обвів мене неначе муром сну
цей соняшний, осінньо-кволий будень.
Мені здається ґльоб земний пірнув
у спазм збаналізованого нуду.

Все повертається мотив старої пісні
в годинника затаєному механізмі,
в розпруженні й напруженні пружин
і в уповільненні зубатих коліщат
мотив годин,
що про кінець мовчать.

Я клаптик сонця скоплюю в долоні,
щоб розігріти ним асфальти і бетони.
Над смужкою осіннього городу
пліве симфонія осінньої погоди.
Як свіжо пахнуть бур'яни
в цім морі мурів кам'яних!

Мов мертвими пожмакане устами,
спадає листя ржавими жмурами.
Спочинь, мій дне,
не поспішай, мій часе,
пий, сонце, пий
з рослинної тераси,
що нам здається центром виднокола,
поки наспів вечір, тінь і холод!

Я мучуся у допитах бентежних,
що словом, мабуть, не назвеш їх.
Усе зробилося піском мілким,
який пересіває неласкова доля
ситом своїм, мов ніч густим,
до урн холодних Некрополю.

1962

О К Р И Л Е Н Н Я

Мовчання ночі гльоб земний опаде,
і розіллються чорні водоспади.
Але розбризканий криштальний плин
засяє в лоні зоряних глибин.

І вийдеш ти, щоб самоту свою
мучливу
втопити в сяйві зоряного дива.
І голод духа і німу печаль
окрилить екстатичний неба чар.

1962

МОЯ РОМАНТИКА

Порохом занедбаним мені здається
стара земля.
Колись насіялась якась пшениця
і досі ще шумлять поля.

Та я стиснув твої, о, земле, груди
в сліпій розкоші і в гріховнім блуді,
і я збагнув трагедію твою й свою,
що більше нам уже не буде
щасливого розподілу,
ані блаженного раю.

Ось де моя вітчизна,
між бур'янів і зел розстань-доріг.
Втишити сон розмріяно капризний
я тільки б тут на мить коротку зміг.

Мене розчулюють рослинні пахощі
міського запорошеного травника.
Я зупиняюся,
солодким пахом захлинаюся,
я знаю — це моя романтика.

1962

СОЛОВІНА ПІСНЯ

Ночі поле чорне, неозоре
срібний плуг уранці переоре.
Вийдеш, глянеш,
 де гули темноти,
сходить збіжжя,
 дзвонять колоскові ноти.
Вийдеш, глянеш —
 морем пурпуром
сходять засіви
 і хліба й крові.
Гей, шуми, шуми,
колосками дзвонь,
в наші атоми
наливай вогонь!
Хай на нивах свіже,
непокірне сходить збіжжя,
бо задовго ми скучали
в панцерах печалі.
Десь держава наша тліє
в зорях, в мріях,
в міжпланетних буревіях,
в незаписаних словами
 фоліятах
наших соняшних романтик.

1963

ТРАВМАТИЧНЕ

Приємно вітер б'є в обличчя
мене своїм м'яким крилом
і щось безшумно-таємниче
лоскоче думку під чолом.

Лоскоче думку, б'є в обличчя
і в чорну ніч зо мною мчиться,
в простір лісів, німих садів
і травматичних перспектив.

Хотів би я століття жити
в зеленім польовім полоні,
там, де життя шумить, мов жито,
в нагрітім сонцем лоні.

Де сонце колосками дзвонить,
де в вічність котиться полями
акордів сонячних надхненний гамір.

1963

РАНКОВА ПАСТЕЛЯ

Уже синіс вранішня пастеля
за вікнами мого покою.
Ростуть думки, мов чародійні зела,
посіяні таємною рукою.

Світлами пишними горить вона,
душа ще сонної природи,
і ллються пахощі зеленого вина
на землю зв'ялену і зв'ялені городи.

В щось чорне, мов вугілля,
складаю я зелене зілля
і многобарвні квіти, —
все, чим душа поета квітне.

І сниться іноді мені
в розбудженному сні
ячання лебедине
давно забutoї хвилини.

1963

ЩАСЛИВЕ КОЛОССЯ

Колючі диспути з самим собою,
розвови, непідслухані ніким,
задушені ось тут кімнатною стіною,
риплять мов горляні кістки, хрястки.
Приніс з нічного міста жменю
колючого і чорного ячменю
гарячих слів, розсипав по столі
і сів і слухав, як ячмінь той тлів
гарячкою не спаленого досі
в душі моїй щасливого колосся.

1965

А В Т О Б У С Н И Й Н О К Т Й О Р Н

Фантоматично в мозку бриняТЬ
Атоми понять.
Замазаний пейзаж архітектурний
І лірика автобусних ноктурнів.

І пробриніли, пробриніли ліри.
Вгніздилася в душі синтакса сіра.
Малює дефініції навбач
Абстрактний квач.

Як боляче за муку духа,
Розстріляного в патетичнім вирі!
О, ця напруга внутрішнього служу!
Мовчи, мовчи каталізаторе непсирий!

1966

ВОЛОДИМИР ГАВРИЛЮК

Народився 1904 року в селі Зарваниці, в Західній Україні. Гімназію скінчив 1923 р. у Львові. Вчився на приватних курсах в польського маляра Вигживальського і в малярській школі українського мистця О. Новаківського. Три з половиною роки студіював малярство в Krakівській Академії Мистецтв.

Повернувшись до Львова, вступив на малярський відділ промислової школи. В 1931 р. склав іспити в Krakівській Академії Мистецтв і до вибуху другої світової війни працював учителем рисування в середній школі на Волині.

Виставляв свої твори на виставках Асоціації Незалежних Українських Мистців у Львові та з мистецями, що розпогали свої студії в школі Новаківського, а згодом оформилися в групу „Руб”. В першому гіслі органу „Руб”-у, „Карбах” (на ньому й припинилося існування цього журналу) репродуковано деякі з праць Гаврилюка. Це все, що збереглося з його малярського доробку. Сотні образів, рисунків, репродукцій поглинула воєнна завірюха.

Галицька аматорська критика не була спроможна як слід отінити таланту Гаврилюка, не розуміючи проблем сугасного мистецтва і тих процесів, що оновлювали традиційні реалістичні тенденції галицького малярства та тісно пов'язували його з мистецтвом Західу. Ці „шептухи від мистецтва”, як їх тоді звано, гастро картали Гаврилюка за „незрозумілість” і „гудернацькість” його формальних шукань.

Зате малярську творгість Гаврилюка високо цінила фахова польська й жидівська критика, що ставила його в авангарді галицького і взагалі українського мистецтва.

У малярському доробку Гаврилюка вирізняють декілька формально-ідеологічних циклів, що з них один виростав з другого, познаючи безупинний зріст мистеця. Три з них помітніші: кубо-конструктивістичний (спершу під впливом Брака, а далі дуже своєрідний) і імпресіоністичний, з відхилями до пантилізму, що згодом переформувався в експресіоністичний. Всі три цикли характеризувались монументальним розмахом, головно в останньому циклі, та безкомпромісістю в питаннях естетичного ефекту твору, стосовно міщанського смаку.

Гаврилюк був жерцем суворої краси і шукав у своїх образах єдино і послідовно високих естетичних істин, ніколи не знижуючись до будь-яких зумовлень. Звідси його непопулярність серед публіки і внаслідку — скрутні матеріальні обставини. Мистець мусив малювати свої талановиті твори акварельною та клеєвою технікою на обортковому папері, який не відерживав і десятилітньої проби гасу.

Писати вірші погав Гаврилюк ще в школі Новаківського. Крім декількох поезій, друкованих у літературно-мистецькому місячнику „Назустріг”, ніде їх не публікував.

У 1934 році мистець В. Ласовський познайомив Гаврилюка зі своїм приятелем Б. І. Антонигем, який захопився поезіями мистеця. Між обома поетами зав'язалася щира, хог короткотривала дружба. Можна стверджувати виразні впливи Гаврилюка на творгість Антонига в останніх двох роках, а впливи Антонига на творгість Гаврилюка помітні подекуди ще й сьогодні.

Заходами Ласовського та Антонига, під редакцією останнього, з'явилася збірка поезій Гаврилюка „Сольо

в тиші". Видано її дуже малим тиражем, і тепер уже ніде її не можна подибати. Не має її і сам автор. Лише декілька поезій з тієї збірки, вміщених у „Назустрігі", передруковано в цьому виданні.

В суворому естетизмі малярської творгости Гаврилюка, в нехтуванні ним поверховними ефектами умовної красивості багато аналогій з його поетигною творгістю, глибокою, безкомпромісовою в своїй мистецькій правдивості, позбавленою будь-якого приоздоблювання паперовими квітами стилістичної звабливості.

Про поезії Гаврилюка казав колись Антониж, що вони деколи терпкі, як терен, і горкі, як полин. Терпкість і горкість — це ги не найбільш своєрідна риса творгости Гаврилюка. Ще більша терпкість і суворість, простота неотесаного каменя в сполучі з фінезійною вишуканістю форми і змісту характеризують дальший етап творгости поета, що вже за нею не міг слідкувати передгласно згаслий Антониж.

Ці риси Гаврилюкової поезії і їх філософігна глибина не дадуть гитагеві зможи сприймати їх, синхронізуючи з гитанням. Але погодимося з тим, що, буває, і аборизми не гитається одним душком.

Вміщені в цій збірці поезії впорядковані в хронологічному порядку і охоплюють період творгости автора від 1936-го до 1966 року, огевидно, не вичерпуючи всього його поетигного доробку.

ВИДАВНИЦТВО

З МІСТ

ПОЛЬОВА ДЕРЖАВА

Польова держава	6
Етюд	7
Ноктюрн	9
Запашний день	10
Передгроззя	11
Пам'яті Б. А. Антонича	12
Пейзаж	13
Під луком сну	14
На галузі ночі	15
Темні фавсти	16
Осінній медоквіт	17

СУТУГИЙ СУПОКІЙ

Сутугий супокій	20
Самотній візерунок	21
**	22
*	23
Сонцеспів про багна	24
**	25
Слов'янська балка	26
Під місяця дукатом	27
Коли в печерах сон	28
Увага до терез	29
Концерт Фавна	30
Остання ніч	32
В глухому інтервалі	33
Камінь	

ТІНЬ І МАНДРІВНИК

Тінь і мандрівник	36
Заповітне гасло	38
Відень року 1945	40
Глечер	41
Осіння алегорія	42
Мідяна ніч	43
**	44

ПАРИЗЬКИЙ НОКТЮРН

Паризький ноктюрн	46
Вечір в костійолі	47
Правосуддя дерев	48
Знак пут	49
В гарячці неба	50
Хорал серед темноти	51
Запашна молитва	52
Золота скринька	53
У сірих буднях	54
Пегас	55
Невисловене	56
Ранкове	57
Весняні арабески	58

ТРИПТИХ

Триптих	60
Безсоння	64
Елементи	65
Буря гарячого часу	66
Під склепінням вічного сузір'я	67
Балляда про дім	68
Біологічний млин	70
Строфи про бурю	71

Казка	72
Неуявне	73

ВЕЧІРНЄ

Вечірнє	76
Осіння елегія	77
**	78
Хто ти?	79
На спопелілих вівтарях	80
Атавістичне	81
На романтичному розпутті	82
**	83
Година третя	84
У темряві	85
Підйома сонця	86
Автентичне	87
Ліричний підсумок	88
Смішний вандал	89
Прощання з осінню	90
Шехерезада	91

ЗА МУРОМ СНУ

За муром сну	94
Окрилення	95
Моя романтика	96
Солов'їна пісня	97
Травматичне	98
Ранкова пастеля	99
Щасливе колосся	100
Автобусний ноктюрн	101

ВОЛОДИМИР ГАВРИЛЮК — від Видавництва 103

